

Instituut voor Joodse Studies

Programma

1ste semester 2022-2023

Oktober 2022

In dit nummer

Lezingen	2
Taalcursussen	8
Cursussen Joodse Studies	9
Wetenschappelijke bijeenkomsten	14

Het Instituut voor Joodse Studies

Directeur

Prof. dr. Vivian Liska

Onderzoekers

Drs. Thomas Froy
Drs. Michael Portal
Drs. Adam Sax
Drs. Hans van Nes

ZAP-leden

Prof. dr. Kathleen Gysseles

Geassocieerde leden

Prof. dr. Thomas Ernst
Prof. dr. Christiane Stallaert

Taalleerkrachten

Ir. Paul Gybels
Aäron Malinsky

Gastprofessoren

Prof. dr. Karin Hofmeester

Coördinatie

Jan Morrens

Wetenschappelijke adviesraad

Prof. dr. M.S. Ronald Commers | Universiteit Gent
Prof. dr. Julien Klener | Centraal Israëlitisch Consistorie van België
Prof. dr. Klaas A.D. Smelik | Universiteit Gent
Prof. dr. Arthur Willy Szafran | Université Libre de Bruxelles
Dr. Lieve Teugels | Protestantse Theologische Universiteit Amsterdam
Dr. Rudi Van Doorslaer | Universiteit Gent
Prof. dr. Kris Van Heuckelom | KU Leuven

Internationale adviesraad

Prof. dr. Shlomo Avineri | Hebrew University of Jerusalem
Prof. dr. Ulrich Baer | New York University
Prof. dr. Michael Brenner | Ludwig-Maximilians-Universität München
Prof. dr. Mark H. Gelber | Ben-Gurion University of the Negev
Prof. dr. Moshe Halbertal | Hebrew University of Jerusalem
Prof. dr. Christine Hayes | Yale University
Prof. dr. Moshe Idel | Hebrew University of Jerusalem
Prof. dr. Alvin Rosenfeld | Indiana University
Prof. dr. David B. Ruderman | University of Pennsylvania
Prof. dr. Irene Zwiep | Universiteit van Amsterdam

Geaffilieerde onderzoekers

Dr. Annelies Augustyns
Drs. Dennis Baert
Dr. Theodor Dunkelgrün
Prof. dr. Arvi Sepp
Dr. Janiv Stamberger
Dr. Nathan Van Camp
Dr. Veerle Vanden Daelen
Dr. Karolien Vermeulen
Dr. Joachim Yeshaya

Raad van bestuur

Anne Adams
Prof. dr. Luc Duerloo
Prof. dr. Joachim Leilich
Prof. dr. Geert Lernout
Dr. Adriaan Overbeeke
Prof. dr. Herman Van Goethem

Geachte lezer,

We beginnen onze lezingenreeks van het eerste semester van academiejaar 2022-2023 met twee opeenvolgende lezingen waarin het bekroonde werk van beide sprekers centraal staat: Prof. Annabel Herzogs boek *Levinas's Politics: Justice, Mercy, Universality* was winnaar van de 2021 Jordan Schnitzer Book Award in Philosophy and Jewish Thought, en Prof. Mikhal Dekels boek *In the East* (voorheen uitgegeven als *Tehran Children: A Holocaust Refugee Odyssey*) was finalist van zowel de Sami Rohr Prize, de Jewish Book Awards, als de Chautauqua Institution Prize for Significant Contribution to the Literary Arts.

Ook verschillende andere lezingen in ons najaarsprogramma hebben rechtstreeks betrekking op publicaties van de sprekers. Zo zal Prof. Daniel Schwartz het op 24 november hebben over de beginperiode van het moderne Duitse antisemitisme en de figuur van Philipp Jaffé, zoals beschreven in zijn boek *Between Jewish Posen and Scholarly Berlin: The Life and Letters of Philipp Jaffé* (De Gruyter, 2017). Prof. Wout van Bekkum zal op 1 december uitleg geven over de Nederlandse vertaling van Maimonides' befaamde *Gids der Dwalenden*, waaraan hij sinds twee jaar werkt. Op 15 december geeft Myriam Anissimov een lezing over de Russische schrijver en journalist Vassili Grossman, waarover ze eerder het boek *Vassili Grossman: Un écrivain de combat* schreef. Afsluiten doen we met een lezing van Prof. Gideon Reuveni over de manieren waarop de marktplaats werd voorgesteld en ervaren door Joden vanaf de pre-emancipatie tot de periode na de Holocaust.

Het doet ons genoeg u te kunnen meedelen dat al onze lezingen dit najaar op de Stadscampus van de Universiteit Antwerpen zullen plaatsvinden. De lezingen worden als vanouds digitaal opgenomen, zodat wie niet aanwezig kan zijn de lezingen nadien kan bekijken op het YouTube-kanaal van ons Instituut. Inschrijven voor onze lezingen kan eenvoudig per e-mail naar ijs@uantwerpen.be.

Dit najaar verwelkomen we Michael Portal (Texas A&M University) als onderzoeker met een Fulbright-beurs aan het Instituut voor Joodse Studies. Gedurende zijn verblijf aan het Instituut zal hij onderzoek doen naar de relaties tussen de verschillende Joodse gemeenschappen van Antwerpen, de relatie tussen "Joods Antwerpen" en hun stad, en in het bijzonder de inspanningen van de stad om deze gemeenschappen verder te integreren via samenlevingsprojecten.

Op 5 juli 2022 verdedigde Sebastian Müngersdorff, doctoraatsstudent verbonden aan het Instituut, met succes zijn proefschrift "Vreemdheid Voorbij Vervreemding. Kafka en Blanchot in debat met de kritische theorie." Ik wil hem oprecht feliciteren met het behalen van zijn doctorstitel.

Ik hoop van harte u dit semester te mogen begroeten.

Prof. dr. Vivian Liska
Directeur

De lezingen vinden plaats op de Stadscampus van de Universiteit Antwerpen (lokaal R.013, Rodestraat 14, 2000 Antwerpen). Alle lezingen zijn gratis toegankelijk mits aanmelding bij ijs@uantwerpen.be. Lokaalwijzigingen zijn mogelijk en zullen tijdig aangekondigd worden.

Donderdag 20 oktober 2022 om 20.00 uur

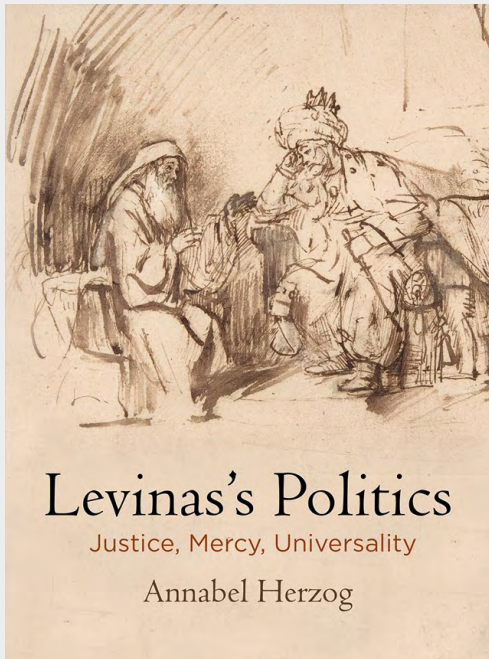
Extra
lezing

The Antinomy of Ethics and Politics: Levinas's Reading of the Talmud

Prof. Dr. Annabel Herzog
University of Haifa

Lezing in het Engels. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**

Deze lezing gaat door in het kader van de 'Workshop on Talmud and Contemporary Thought'. Meer informatie over de workshop op blz. 14.

The French-Jewish philosopher Emmanuel Levinas (1906-1995) is known for his extreme ethical philosophy, which emphasizes the absolute responsibility of a subject for the other person. In parallel to this description of ethical responsibility, Levinas heavily criticizes the socio-political world, which seems to make ethics impossible. The question that must be asked therefore is that of the relation between ethical sacrifice and socio-political organization. In this talk, Annabel Herzog will show that Levinas, though he deals with this question very little in his phenomenological publications, develops it at length in his commentaries on Talmudic sources. There, he uses the paradigmatic cases analyzed by the rabbis of the Talmud to test his ethics in situations that, like all empirical situations, are not purely ethical. Herzog will argue that the antinomic relationship between ethics and politics, which Levinas draws in his Talmudic interpretations, does not lead to an empirical deadlock, but to a particular kind of awareness.

Annabel Herzog is professor of political theory and the head of the Cultural Studies Program at the School of Political Science at the University of Haifa, Israel. She is the editor of *Hannah Arendt: Totalitarisme et banalité du mal* (Paris: Presses Universitaires de France, 2011); the author of *Penser autrement la politique* (Paris: 1997), of *Levinas's Politics: Justice, Mercy, Universality* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2020), and of many essays on ethics, politics, and hermeneutics. Her research focuses on the work of 20th-century philosophers, such as Emmanuel Levinas, Hannah Arendt, and Jacques Derrida; on contemporary Jewish philosophy; on the relation between philosophy and literature; on the dystopian imagination; on trauma and memory; and on the relation between ethics and politics.

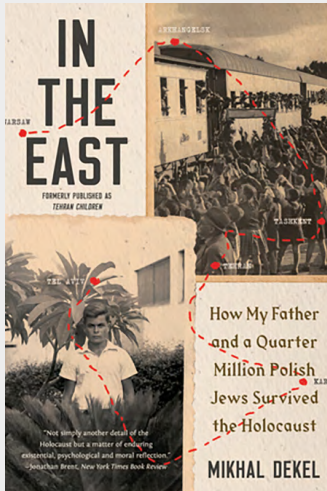

Donderdag 27 oktober 2022 om 20.00 uur

Inaugurele
lezing
2022-2023

In the East: How My Father and a Quarter Million Polish Jews Survived the Holocaust

Prof. Dr. Mikhal Dekel - City College of New York

Lezing in het Engels. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**
De inaugurele lezing zal gevolgd worden door een receptie.

Roughly a quarter million Polish Jews – the majority of Polish-Jewish survivors – passed the war years in Soviet gulags, Uzbek and Kazakh villages, Iran, India, and Mandatory Palestine. Mikhal Dekel, author of *In the East* (formerly published as *Tehran Children*), spent a decade researching and writing their history. She will talk about the fates of these survivors, including her own father, and about international aid, local hospitality, and relations between Jewish and non-Jewish exiles. Sharing highlights from her extensive travels in the footsteps of these survivors, she will also discuss the challenges of conducting research in Siberia, Central Asia, and Iran, and the politics that have prevented this epic story from fully coming to light for decades.

Mikhal Dekel is Distinguished Professor of English at the City College of New York, where she also directs the Rifkind Center for the Humanities and Arts. Her book *In the East* (formerly published as *Tehran Children: A Holocaust Refugee Odyssey*) was a finalist for the Sami Rohr Prize, the Jewish Book Awards, and the Chautauqua Institution Prize for Significant Contribution to the Literary Arts. It has been translated into German and Hebrew and featured in the *New York Times*, *New York Review of Books*, *C-Span*, *BBC*, and *Süddeutsche Zeitung*, among many other venues. She is also the author of *The Universal Jew* (2014) and the Hebrew monograph *Oedipus in Kishinev* (2018).

Donderdag 3 november 2022 om 20.00 uur

Words of Slaves. The Torah as a Guide for Critical Thinking

Dr. Ron Naiweld - EHESS-CRH France

Lezing in het Engels. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**

How can we read the Torah today to promote critical thinking – in ourselves and others who see truth in it? Ron Naiweld thinks of this truth in terms of speech, following the Gospel according to John, as well as the Mekhilta deRabbi Ishmael and other rabbinic sources from Antiquity, for whom the authoritative element of the Torah is the *diber*, a Hebrew word that could be translated by the Greek *logos*. What was this “speech” when the books of the Torah were composed? How did the Torah offer a platform for voices from different walks of Judean society? How did it incorporate the voices of the subalterns in its depiction of the divine figure?

Ron Naiweld is a historian at the Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) and the École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS) in Paris, France. He currently works on the biblical symbolic universe and its manifestations in ancient, modern, colonial, and postcolonial contexts. His recent publications include *Histoire de Yahvé. La fabrique d'un mythe occidental* (Fayard, 2019); *The Age of the Parákletos. A Historical Defense of Rabbinic Knowledge* (Lexington books, 2022); and *Rashi. Le Cantique des Cantiques - Exégèse et Histoire* (Cerf, 2022).

Donderdag 10 november 2022 om 20.00 uur

'As If I Were Being Strangled by the Letter *Yod*': Simulations of Capital Punishment in Early Modern Jewish Literature

PD Dr. Patrick Benjamin Koch - Institute for Jewish Philosophy and Religion, Universität Hamburg

Lezing in het Engels. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**

The death penalty is a global phenomenon in human history. As such, it is negotiated in virtually all societies that have adopted a punitive system. Judaism is no exception. However, it appears that Jewish debates about capital punishment are fundamentally different in that they treat execution on a purely discursive level. In the early modern period, however, these discourses were supplemented by the introduction of symbolic acts that simulate the four rabbinic types of capital punishment. Indeed, in a variety of genres of this era, very different rituals are found that mimic execution by stoning, burning, decapitation, and strangulation.

In his presentation, Patrick B. Koch will focus on some textual examples of both physically performed practices and imaginary exercises that demonstrate how early modern authors adopted the four types of capital punishment from ancient Jewish sources. On this basis, Koch will show how the engendering of 'as if' experiences of dying serves different functions – such as purification, self-punishment, or subordination – and how the rabbis' purely theoretical and legalistic discussions were transformed into a recurrent pattern of death and spiritual rebirth.

Patrick Benjamin Koch is Emmy Noether Research Group Leader at the Institute for Jewish Philosophy and Religion at the University of Hamburg, where he directs the project "Jewish Moralistic Writings (*Musar*) of the Early Modern Period" funded by the German Research Foundation. He received his PhD from the Department of Jewish Thought at the Hebrew University and has held postdoctoral positions at Martin-Luther-University Halle-Wittenberg, Humboldt University of Berlin, and the Center for Jewish History in New York. In 2022 he habilitated in Jewish Studies at the University of Hamburg. His research interests include Jewish intellectual history of the early modern period with a particular focus on Kabbalah and *musar*. He has published widely on these topics, including in the *Jewish Quarterly Review*, the *Journal of Jewish Studies*, and the *Harvard Theological Review*.

Donderdag 17 november 2022 om 20.00 uur

Divine Commandments, Laws of the World: Franz Rosenzweig and the Critique of Legal Theology

Dennis Baert - Instituut voor Joodse Studies, Universiteit Antwerpen

Lezing in het Engels. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**

Does the observance of *Halacha* (Jewish law) have any relevance for an authentically Jewish life in (post-)modern times? Almost a century ago Franz Rosenzweig wrote the essay *Die Bauleute* (*The Builders*) to make the case that it does. Or at least, that's what everyone since then has thought he was doing. At the center of this talk is an attempt to radically subvert this reading of *The Builders* as halachic apologetics. Dennis Baert will show how Rosenzweig in this essay is actually engaging in a very different project altogether: namely, a radical critique of the way that the Judaism(s) of the modern era – despite superficial enmity – all subscribe to the same problematic understanding of the relationship between revelation and halacha, between ethics and law. Taking this new approach to Rosenzweig as a critique of legal theology as a vantage point, Baert will show how it allows us to take a fresh and enlightening look at some of the most fraught issues in such diverse fields as the sociology of contemporary Judaism (the spiritual crisis of Halachic Orthodoxy, the ethical poverty of Jewish Progressivism) and the existential crisis of liberal-democratic legal theory and practice.

Dennis Baert is an affiliated researcher and lecturer at the Institute of Jewish Studies of the University of Antwerp. His research looks at the way Jewish-German intellectuals of the interwar period – who stood outside either the Zionist or Marxist traditions – drew upon the resources of theology, philosophy, legal theory, and literature to radically rethink the very meaning and essence of politics. The focus of this project is a reading of the thought of Franz Rosenzweig as first and foremost a form of political theology, one which allows us to disentangle some of the theoretical and practical aporias plaguing our (post-)liberal political order. His most recent article, "Thinking Through Identity: The Marranic Epistemology of Franz Rosenzweig", was published in *The Marrano Way: Between Betrayal and Innovation* (De Gruyter, 2022).

Donderdag 24 november 2022 om 20.00 uur

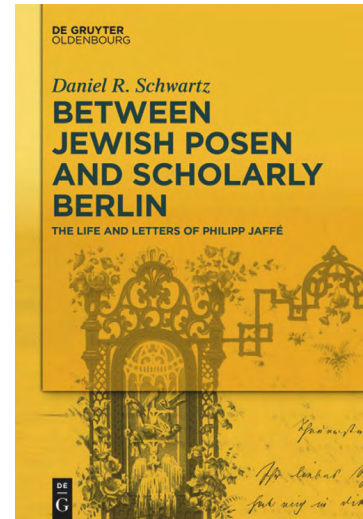
The Birth of Modern German Antisemitism: A Superfluous Comma, or the Case of Philipp Jaffé

Prof. Dr. Daniel R. Schwartz

The Hebrew University of Jerusalem

Lezing in het Engels. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**

Heinrich von Treitschke's 1879 attack on the Jews of Germany in general, and on the eleventh volume of Heinrich Graetz's *Geschichte der Juden* in particular, touched off the "Berliner Antisemitismusstreit" and is universally recognized as the opening volley of "respectable" (*salonfähig*) modern German antisemitism. This lecture demonstrates Treitschke's dependence on an anonymous 1871 review of Graetz, and identifies the reviewer as Max Lehmann, who was, in the 1870s, a close collaborator of Treitschke and would eventually become a professor of modern history in Göttingen. Lehmann began his career, however, as a medievalist under the tutelage of Philipp Jaffé, a Jewish medievalist who committed suicide, against the background of acerbic disputes about medieval Latin philology, a few months before Lehmann composed his review of Graetz. Uncovering the circumstances in which Lehmann wrote his review, and found his way to Treitschke, underscores how scholars' lives and their oeuvres are intertwined in such a way that picayune details in one field can have epoch-making implications for another.

Daniel R. Schwartz is professor emeritus of Jewish history at the Hebrew University of Jerusalem. He specializes in the Second Temple period of Jewish history, particularly on Jewish Hellenistic historiography. His books include commentaries on First (2022) and Second (2008) Maccabees, *Reading the First Century: On Reading Josephus and Studying Jewish History of the First Century* (2013), and *Judeans and Jews: Four Faces of Dichotomy in Ancient Jewish History* (2014). His book *Between Jewish Posen and Scholarly Berlin: The Life and Letters of Philipp Jaffé* (2017) is far from his usual field of study, and was written in the wake of Schwartz stumbling across an extra comma in Heinrich Graetz's 1878 discussion of Josephus, as will be explained in the lecture.

Donderdag 1 december 2022 om 20.00 uur

De GIDS van Maimonides uit het (Joods-)Arabisch in het Nederlands vertalen: waarom en hoe?

Dr. (em. prof.) Wout J. van Bekkum

Rijksuniversiteit Groningen

Lezing in het Nederlands. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**

Een integrale vertaling in het Nederlands van de GIDS van Maimonides is in de maak! Er zijn genoeg vertalingen in andere talen, waarom nu een Nederlandse? Wout van Bekkum geeft zijn beweegredenen hiervoor en hoopt u verder op een toegankelijke manier te onderhouden over de aard van Maimonides' persoonlijk taalgebruik en zijn woordkeuze, voorzien van fraaie voorbeelden van zijn redeneerkunst. Hoe deze over te brengen naar het Nederlands tussen letterlijke weergave dan wel nadere omschrijving zal door van Bekkum helder worden uitgelegd.

Wout van Bekkum is emeritus-hoogleraar Midden-Oosten Studies aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn specialiteit is Joodse poëzie en synagogale liturgie van de Middeleeuwen. Binnenkort verschijnt zijn *Religious Poetry of El'azar ha-Bavli*, de verzamelde gedichten van een Joodse Soefi-dichter uit het dertiende-eeuwse Bagdad. Sinds twee jaar werkt hij aan de vertaling van Maimonides' befaamde GIDS DER DWALENDEN.

Donderdag 8 december 2022 om 20.00 uur

Repetition, Repression, and Resistance: Narrating the Soviet-Jewish Experience and the Shoah in Russian Literature

Prof. Dr. Anja Tippner - Universität Hamburg

Lezing in het Engels. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**

Shoah narratives from the Soviet Union and post-Soviet countries have been marginalized for a long time, first in Soviet literature, which suppressed the Jewish experience of the war, then in the Western literary canon of the Shoah, which mostly ignored the Soviet and later post-Soviet experience. This presentation examines depictions of the Shoah and its afterlife in Soviet and contemporary Russian literature. It will explore the reasons for the repression of Shoah memories and look at the effects of Soviet and post-Soviet memorial cultures. That the violent processes that were set into motion during the Shoah (flanked by pogroms, Holodomor, and the Great Terror of the 1930s) have not come to an end in the region is now brutally apparent. One of the main justifications of the Russian war against Ukraine is the “de-Nazification” of Ukraine. Irrespective of the blatant falsity of this claim, it points us back to the fact that the Shoah and its literary testimony have been under-researched in the Soviet Union and post-Soviet countries, thus lending themselves more easily to distortion and misinformation.

Anja Tippner is Professor of Slavic Literatures at the University of Hamburg, Germany. She studied German, Comparative, English and Slavic Literatures in Frankfurt am Main, Hamburg and St. Petersburg. She has held positions at Prague University, Kiel University, and Salzburg University. Her fields of interest include concepts of documentation and life-writing and representations of (post-)catastrophes and extreme experiences in Russian, Polish and Czech literatures; representations of the Holocaust in a comparative perspective; and memory studies. Her current research projects focus on documentary art and writing (*Performing the Documentary in Eastern Europe*) and representations of the Holocaust in socialist and post-socialist literatures. She recently edited, with Anna Artwińska, *The Afterlife of the Shoah in Central Eastern European Cultures: Concepts, Problems, and the Aesthetics of Postcatastrophic Narration* (Routledge, 2022).

tations of the Holocaust in socialist and post-socialist literatures. She recently edited, with Anna Artwińska, *The Afterlife of the Shoah in Central Eastern European Cultures: Concepts, Problems, and the Aesthetics of Postcatastrophic Narration* (Routledge, 2022).

Donderdag 15 december 2022 om 20.00 uur

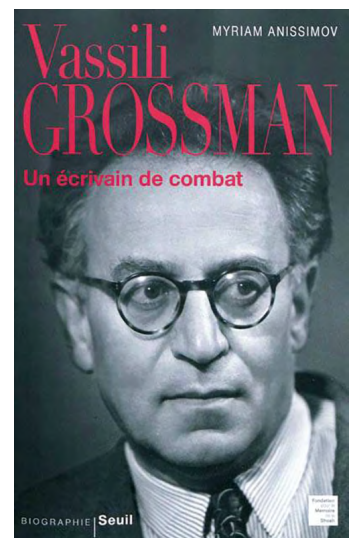
Vassili Grossman : un écrivain juif de combat au temps de Staline Myriam Anissimov - auteur, Frankrijk

Lezing in het Frans, ingeleid door Prof. Dr. Kathleen Gyssels (UAntwerpen).

Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.

Au cours de son intervention, Myriam Anissimov abordera les thèmes suivants :

- La naissance de Grossman dans une famille de la bourgeoisie juive fortunée, à Berditchev, une des capitales du judaïsme en Ukraine.
- La persécution de la famille durant les Grandes Purges des années 36-38.
- Les études brillantes de Grossman à Kiev, une des villes prestigieuses de la culture juive, où naquit la Kultur Liege.
- Son arrivée à Moscou.
- Le fait qu'il était un jeune homme convaincu de la justesse du communisme, sans être un homme d'appareil.
- Sa conversion d'homme de science en écrivain.
- Les thèmes juifs de ses livres.
- La Grande Guerre patriotique, durant laquelle Grossman devient avec Ilya Ehrenbourg un célèbre reporter de guerre dont certains reportages sont publiés dans la Pravda, et repris en feuilleton.
- L'assassinat de la mère de l'écrivain par les Einsatzgruppen avec tous les Juifs de la ville.
- La dernière lettre de sa mère, qu'il gardera sur lui jusqu'à sa mort.

- La déception de l'après-guerre. La campagne antisémite de 1949 contre «les cosmopolites sans patrie». Le prétendu «Complot des Blouses Blanches».
- L'assassinat des écrivains yiddish du Comité Juif antifasciste et de Solomon Mikhoëls en 1952.
- La transformation thématique de l'œuvre de Grossman, qui écrit alors un livre impitoyable et tragique sur l'URSS, *Vie et Destin*, dont le héros est un Juif qui voit avec les yeux de Grossman.
- «L'arrestation du manuscrit» de *Vie et Destin*, sur ordre du KGB.
- La lettre de Grossman à Khrouchtchev. Grossman reçu par Andropov à la Loubianka.
- Grossman pestiféré vit de traduire l'œuvre des autres écrivains.
- Le voyage en Arménie, auquel il consacre un magnifique livre *La Paix soit avec vous*. Censuré.
- Le sauvetage du manuscrit de *Vie et Destin*.
- La mort de Grossman, veillé par son épouse et sa maîtresse. Ses funérailles.
- Pour conclure : Grossman auteur du plus grand roman du XXe siècle.

Myriam Anissimov est née en 1943 dans le camp de réfugiés de Sierre, en Suisse, où ses parents se sont enfuis depuis Lyon, pendant les rafles de 1942. Comédienne et chanteuse, elle a enregistré deux disques : Chansons et poèmes d'Albertine Sarrazin, en 1969 (Grand Prix du disque de l'Académie Charles Cros). Puis, un disque avec un texte de Patrick Modiano, en 1970. Elle est l'auteur de plusieurs récits autobiographiques (*La Soie et les Cendres*, *Sa Majesté la Mort*, *Jours nocturnes*, *Les Yeux bordés de reconnaissance*, *Oublie-moi cinq minutes*). Elle a également publié quatre biographies de référence : Primo Levi, Romain Gary, Vassili Grossman, Daniel

Barenboïm. Le yiddish, sa langue maternelle, a influencé son œuvre, tout comme la Shoah, durant laquelle sa famille a été assassinée. Ses romans ont été récompensés par quatre prix littéraires : Prix Wizo (1996) pour la biographie de Primo Levi *Primo Levi ou la tragédie d'un optimiste* - traduite en 5 langues- et rééditée en poche chez Points en 2021, Prix Jean Freustié pour *Sa Majesté la Mort* (2000), Prix Anaïs Ségala de l'Académie française pour *Le Marida* (1983), Prix Roland de Jouvenel de l'Académie française pour *Les Yeux bordés de reconnaissance* (2018). Après avoir collaboré pendant 12 ans au *Monde de la Musique*, en tant que grand reporter, et aux pages littéraires de plusieurs magazines, Myriam Anissimov est critique littéraire pour le site *Nonfiction*.

Donderdag 22 december 2022 om 20.00 uur

The Great Jewish Transformation: The Marketplace and the Jewish Experience from Pre-Emancipation to the Post-Holocaust Period

Prof. Dr. Gideon Reuveni

The Sussex Weidenfeld Institute of Jewish Studies, University of Sussex

Lezing in het Engels. **Lezing in lokaal R.013, Rodestraat 14, Antwerpen.**

Deze lezing sluit de lezingenreeks van het eerste semester af en zal gevolgd worden door een receptie.

This lecture seeks to offer a bird's-eye overview of the ways in which the marketplace was imagined and experienced by Jews from the pre-emancipation to the post-Holocaust periods. Focusing primarily on Jews in Germany as they lived through the most dramatic transformations of the marketplace, from what was regarded as a progressive site of promise to a place of exclusion and persecution, this talk will demonstrate how, after the Holocaust, the marketplace further transformed into a site of healing and rehabilitation. Studying the transformation of the marketplace in the context of Jewish history thus provides fascinating insights into the ways by which Jews generated and reinforced notions of belonging, turning the marketplace into a significant site that re-defined the relations between Jews and other moderns.

Gideon Reuveni has published widely on diverse topics such as historiography, sports, reading culture, and Jewish economic history. His most recent book, *Consumer Culture and the Making of Modern Jewish Identity* (Cambridge University Press), won the 2018 National Jewish Book Award in Modern Jewish Thought and Experience. More recently he co-edited the volume *The Future of the German-Jewish Past* (Purdue University Press, 2021). He is currently finishing a book manuscript on the history of the 1952 German-Jewish reparations settlement.

Voor de taalcursussen schrijft u zich in bij het Instituut voor Joodse Studies. De taalcursussen lopen over het hele academische jaar. De cursussen Joodse Studies lopen over één semester (met uitzondering van Studium Generale Joodse Studies).

CURSUS	CURSUSGELD°	LEERKRACHT	DAG	UUR	LOKAAL*	1STE LES 1ste SEM. 22-23
Hebreeuws I	€ 150 (€ 90)	A. Malinsky	Maa	18.00-19.30	s.R.005 & online	03/10
Hebreeuws II	€ 150 (€ 90)	A. Malinsky	Maa	19.45-21.15	s.R.005 & online	03/10
Leesgroep Hebreeuws	GRATIS	A. Malinsky	Dond	19.00-20.00	online	17/11
Jiddisch I	€ 150 (€ 90)	P. Gybels	Dinsd	13.30-15.00	s.C.203	25/10
			Dinsd	19.00-20.30	s.C.203	25/10
Jiddisch II	€ 150 (€ 90)	P. Gybels	Dond	13.30-15.00	s.C.203	06/10
			Dond	18.00-19.30	s.C.203	06/10
Jiddische Leeskring	GRATIS	P. Gybels	Woe	19.30-21.30	s.R.112	28/09

* Toegang tot gebouw R via Rodestraat 14, 2000 Antwerpen. Gebouw C is toegankelijk via de Prinsstraat 13, 2000 Antwerpen.

INSCHRIJVEN gebeurt door middel van het **inschrijvingsformulier** dat u rechtstreeks kan invullen op onze website: www.uantwerpen.be/ijs.

Het cursusgeld schrijft u over op het rekeningnummer **IBAN BE02 7350 0853 1540** (BIC KREDBEBB) van het Instituut voor Joodse Studies UAntwerpen, p.a. Prinsstraat 13, 2000 Antwerpen, met als mededeling: cursus +naam.

°Het bedrag tussen haakjes betreft het verminderde cursusgeld. Hiervoor komen in aanmerking:

- studenten
- werkzoekenden / uitkeringsgerechtigden
- mindervaliden met een inkomensvervangende tegemoetkoming
- 60+
- personeel UAntwerpen

De taalcursussen kunnen enkel nog per gewone overschrijving betaald worden (geen opleidingscheques).

Het IJS is niet erkend om een attest voor het verkrijgen van betaald educatief verlof uit te vaardigen.

Voor de cursussen Joodse Studies schrijft u zich in op de studentenadministratie.

Alle aangeboden cursussen kunnen afzonderlijk als keuzevak gevolgd worden door de studenten Letteren en Wijsbegeerte (in te passen in de vrije ruimte). De aangeboden cursussen kunnen ook afzonderlijk worden gevolgd door studenten uit een andere studierichting of door niet-studenten door middel van het afsluiten van een creditcontract.

Cursussen 1ste semester	Cursusgeld°	Docent	Dag	Uur	Lokaal*	1ste les 1ste semester
Inleiding tot de Joodse Cultuur	289,90 €	K. Hofmeester	Woensdag	16.00 – 18.00	s.R.125	28/09
Inleiding tot de Joodse Cultuur 2	326,20 €	K. Hofmeester V. Liska e.a.	Woensdag e.a.	16.00 – 18.00	s.R.125 en s.R.013	28/09
Jodendom en Filosofie	326,20 €	D. Baert	Woensdag	20.00 – 22.00	s.R.125	28/09
Studium Generale Joodse Studies **	289,90 €	J. Yeshaya e.a.	Donderdag	20.00 – 21.30	s.R.013 e.a.	20/10

Cursussen 2de semester	Cursusgeld°	Docent	Dag	Uur	Lokaal*	1ste les 2de semester
Studium Generale Joodse Studies	289,90 €	J. Yeshaya e.a.	Donderdag	20.00 – 21.30	s.R.013 e.a.	16/02
Littérature française hors France	326,20 €	K. Gyssels	Woensdag	13.00 – 16.00	s.C.207	15/02

* Toegang tot gebouw R via Rodestraat 14, 2000 Antwerpen. Gebouw C is toegankelijk via de Prinsstraat 13, 2000 Antwerpen.

** Het Studium Generale bestaat uit een inleidende les gegeven door Dr. Joachim Yeshaya, gecombineerd met een keuze van 10 donderdag-avondlezingen uit het lezingenprogramma georganiseerd door het Instituut. De datum voor de les met Dr. Yeshaya wordt bepaald in samenspraak met de studenten. Voor meer informatie gelieve contact op te nemen met het Instituut: +32 (0)3 265 52 43 / ijs@uantwerpen.be.

INSCHRIJVEN gebeurt in drie stappen:

1. Aanmelding: in te vullen op www.uantwerpen.be/inschrijven.

2. Aanvraagformulier creditcontract online:

<https://forms.uantwerpen.be/nl/formulieren/studenten/flw/creditcontract/>.

Voor bijkomende informatie: Mevr. Kathlijn Pittomvils, Sint-Jacobsmarkt 13 (SJ.014), 2000 Antwerpen
+32 (0)3 265 45 64 | kathlijn.pittomvils@uantwerpen.be

3. Creditcontract: digitaal af te sluiten.

Voor de vakken van het 1ste semester kan men zich inschrijven tot 7 oktober 2022.

OPGELET: de cursus Studium Generale Joodse Studies is een jaaropleidingsonderdeel. Dit betekent dat u zich voor deze cursus enkel in het 1ste semester kan inschrijven.

° Voor het academiejaar 2022-2023 bestaat het inschrijvingsgeld uit een eenmalige inschrijvingsom van 253,60 euro + 12,10 euro per studiepoint.

OPGELET:

De algemene toelatingsvoorwaarde voor een inschrijving met een creditcontract is houder zijn van een diploma van het secundair onderwijs. Vergeet dus niet uw diploma van het secundair onderwijs en uw identiteitskaart mee te brengen. Deze documenten worden ter plaatse gekopieerd.

Het Instituut voor Joodse Studies biedt taalcursussen hedendaags Hebreeuws en Jiddisch aan op twee beheersingsniveaus.

Hedendaags Hebreeuws I

Aäron Malinsky

Studenten leren het Hebreeuwse alfabet en verwerven de vaardigheid om Hebreeuws te lezen en te schrijven. In interactieve seminars bouwen ze een basiswoordenschat op, alsook een basiskennis van de Hebreeuwse grammatica.

Hedendaags Hebreeuws II

Aäron Malinsky

Na een beknopte herhaling van de kennis verworven tijdens het eerste niveau worden de woordenschat en grammatica uitgebreid. Het praktische gedeelte van de cursus is gericht op het lezen van langere teksten en vertalingen. Naast schriftelijke en mondelinge taalbeheersing komen ook aspecten van de Joodse cultuur aan bod.

Gedetailleerde informatie over tijdstip, plaats en inschrijving vindt u op blz. 8.

In het verlengde van de cursus Hebreeuws wordt een Hebreeuwse leesgroep aangeboden.

Leesgroep Hebreeuws

Van Tora naar Horah

In de Hebreeuwse leesgroep worden teksten uit de Tenach en de Sidoer afgewisseld met modern Israëliisch proza, waaronder vooral gedichten, liedjes en af en toe een Israëliische film (met Nederlandse ondertiteling). Zo worden de Israëliische en Joodse cultuur vanuit het Hebreeuws belicht. De teksten worden telkens ter voorbereiding voor de komende les meegegeven. Uitgaand van de verbuigingen en woorden die in de teksten voorkomen, zullen ook korte woordenschat- en grammaticasessies in de leesgroep geïntegreerd worden.

Behandelde onderwerpen

Het concept "tijd" wordt bestudeerd:

- A. In het boek Genesis (met traditionele melodische Torah-lezing)
- B. In een Talmoedische tekst (Pirke Avot)
- C. In een middeleeuws Hebreeuws lied (Adon Olam)

In het tweede semester komt dit onderwerp verder aan bod met modern proza in het Hebreeuws.

Concept, voorbereiding en begeleiding

Aäron Malinsky

Tijdstip

Donderdag 17 november, 24 november en 1 december 2022. Telkens 19.00 – 20.00 uur

Plaats

Online sessies

Deelname gratis. Inschrijven via ijs@uantwerpen.be.

Het Instituut voor Joodse Studies biedt taalcursussen hedendaags Hebreeuws en Jiddisch aan op twee beheersingsniveaus.

Jiddisch I - Ir. Paul Gybels

Het eerste niveau van de cursus Jiddisch heeft tot doel de cursisten het Jiddisch te leren lezen en schrijven. Nadruk wordt gelegd op het verwerven van grammaticale kennis en het opbouwen van een basiswoordenschat, zodat de cursisten op het einde van het eerste niveau in staat zijn zelfstandig eenvoudige teksten te lezen. Er wordt ook ruim aandacht besteed aan conversatie.

De cursus Jiddisch I kan zowel als dag- of als avondcursus gevolgd worden.

Jiddisch II - Ir. Paul Gybels

In het tweede niveau ontwikkelen cursisten verder hun kennis van de Jiddische grammatica en woordenschat door het lezen van literaire teksten en eenvoudige krantenartikelen en door gerichte oefeningen. Alles wordt in het werk gesteld om cursisten de vaardigheden bij te brengen om het Jiddisch vlot te kunnen lezen, schrijven en spreken.

De cursus Jiddisch II kan zowel als dag- of als avondcursus gevolgd worden.

Gedetailleerde informatie over tijdstip, plaats en inschrijving vindt u op blz. 8.

In het verlengde van de cursus Jiddisch bestaat er sinds het academisch jaar 2002-2003 een succesvolle en levendige leesgroep Jiddisch, de *Leyenkrayz*.

Wie ooit taallessen Jiddisch heeft gevolgd of op een andere manier met Jiddisch vertrouwd is, kan in de *Leyenkrayz* (leeskring) onder begeleiding van Paul Gybels het contact met deze taal onderhouden. Gedurende een jaar worden, tijdens tweewekelijkse bijeenkomsten, belangrijke werken uit de Jiddische literatuur gelezen. Om beurten lezen de deelnemers een stuk van de tekst voor (gevorderde lezers enkele bladzijden, wie nog niet zo vlot leest enkele paragrafen), daarna is er tijd voor verklaring en discussie.

Vijf jaar na de roman *Di Agune* buigt de leeskring Jiddisch zich opnieuw over het werk van Chaim Grade. Tijdens academiejaar 2022-2023 komen Grades memoires *Der mames Sjabosim* (1955) aan bod.

Chaim Grade (1910-1982) werd geboren in Vilna (Vilnius). Grades vader stierf toen Chaim nog vrij jong was. Zijn moeder stelde alles in het werk om haar zoon een traditionele Joodse opvoeding te geven en Grade studeerde aan verschillende jesjivot. Op 22-jarige leeftijd besloot hij zich te wijden aan het schrijverschap. Hij werd een vooraanstaand lid van de groep Jiddische avant-gardeschrijvers en -kunstenaars *Yung Vilne* en begon poëzie te publiceren in Jiddische tijdschriften. Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog ontsnapte hij naar Rusland en keerde later terug naar Vilnius om vast te stellen dat zijn vrouw noch zijn moeder de oorlog overleefd hadden. Het milieu en de cultuur waarin hij was opgegroeid waren vernietigd. Grade vestigde zich gedurende enkele jaren in Parijs maar emigreerde in 1948 met zijn tweede vrouw naar New York. Naast (Holocaust)poëzie publiceerde hij verhalen, kortverhalen en romans (onder meer *Di Agune*).

In 1955 verscheen *Der mames Sjabosim*. Hoewel dit werk als 'memoires' wordt gecategoriseerd, is het niet geschreven in de ik-vorm. Grade hanteert een panoramisch vertelperspectief. Dit liet hem niet alleen toe vrijer om te gaan met de werkelijkheid en fictie te schrijven, maar resulteerde ook in een meesterlijke verteltrant die scherpe observatie en een zekere afstandelijkheid combineert met een breed palet aan gewaarwordingen en een subtiel intieme sfeer.

Wie een groots opgezette verhaalstructuur en literaire sier verwacht, zal mogelijk op zijn honger blijven zitten. Wie zich laat leiden door de blik van de auteur, wordt zelf - bijna letterlijk in geuren en kleuren - ooggetuige van dit levensverhaal. Grade zet een plot neer die niet na te vertellen is, maar brengt de snaren van heel het innerlijke strijkorkest van zijn lezer aan het zinderen.

In 1970 kreeg Grade de Itzik Mangerprijs voor zijn bijdrage aan de Jiddische literatuur. Hij bleef schrijven tot aan zijn dood in 1982.

Concept

Herman Note en Dominique Dossche

Tijdstip

Bijeenkomsten 1ste semester 2022-2023: 28 september / 12 en 26 oktober / 9 en 23 november / 7 en 21 december 2022. Telkens op woensdagavond van 19.30 – 21.30 uur.

Bij het kiezen van de data wordt rekening gehouden met religieuze feestdagen en vakantieperiodes.

Vorbereiding en begeleiding

Paul Gybels

Plaats: Stadscampus UAntwerpen

lokaal s.R.112 | Rodestraat 14 | 2000 Antwerpen

Enkel op 7 december vindt de leeskring in

lokaal s.R.012 plaats.

Meer informatie

paul.gybels@uantwerpen.be

INLEIDING TOT DE JOODSE CULTUUR

Prof. dr. Karin Hofmeester

De cursus "Inleiding tot de Joodse Cultuur" geeft inzicht in de belangrijkste elementen van het Joodse geloof en de Joodse geschiedenis. Studenten kunnen na afloop de begrippen die bepalend zijn voor de Joodse identiteit interpreteren en zij kunnen de wisselwerking tussen de voortdurende aanpassing en de zorg om het behoud van het "eigene" als rode draad in de Joodse geschiedenis herkennen. Zoveel mogelijk wordt dit aan de hand van levensverhalen en tekstfragmenten van invloedrijke Joodse geleerden, schrijvers en intellectuelen geïllustreerd. Verder wordt aandacht besteed aan het dagelijks leven in Joodse gemeenschappen in verschillende periodes en gebieden.

INLEIDING TOT DE JOODSE CULTUUR 2

Prof. dr. Karin Hofmeester en Prof. dr. Vivian Liska

Dit vak is specifiek gericht op de Taal en Letterkunde-studenten van de Universiteit Antwerpen en bestaat uit het bijwonen van de cursus "Inleiding tot de Joodse Cultuur" met daarbij een verplicht aanvullend programma dat bestaat uit het bijwonen van vijf donderdagavondlezingen uit de semestriële lezingenreeks van het Instituut voor Joodse Studies.

STUDIUM GENERALE JOODSE STUDIES

Dr. Joachim Yeshaya

De cursus "Studium Generale Joodse Studies" bestaat uit een inleidende les door Dr. Joachim Yeshaya en een keuze van tien donderdagavondlezingen uit het aanbod van het Instituut voor Joodse Studies, gegeven door gerenommeerde gastsprekers uit binnen- en buitenland. Tijdens de inleidende les worden de grote lijnen van 3500 jaar Joodse geschiedenis geschetst en worden enkele historisch belangrijke figuren kort belicht. De avondlezingen benaderen het jodendom vanuit de meest diverse invalshoeken (historisch, cultureel, literair, religieus, filosofisch, sociologisch) en periodes.

JODENDOM EN FILOSOFIE

Drs. Dennis Baert - titularis Prof. dr. Vivian Liska

Deze cursus beoogt een historische en thematische 'basisgeletterdheid' in de Joodse filosofie aan te reiken. Na de inleiding waarin het concept Joodse filosofie zelf aan een kritische beschouwing wordt onderworpen en enkele – voor de later filosofische en theologische ontwikkelingen – belangrijke basisconcepten van het jodendom worden verhelderd, wordt er geopteerd voor de methode van een historisch overzicht van de oudheid tot vandaag. De zwaartepunten liggen bij het Middeleeuwse Rationalisme en de kritiek erop, de Verlichting, de radicale Joodse filosofie van de 20ste eeuw en de 'political turn' van het hedendaagse Joodse denken.

LITTÉRATURE FRANÇAISE HORS FRANCE (MOYEN ORIENT, AFRIQUE, ANTILLES)

(in het Frans)

Prof. dr. Kathleen Gyssels

In dit college worden een aantal auteurs uit het Midden-Oosten, Franstalig Afrika, Haïti en de Antillen bestudeerd. Theoretische concepten van Albert Memmi, Jacques Derrida en Hélène Cixous worden ingezet op fictieve teksten van auteurs die vanuit hun opvoeding en jeugd in een Franstalige kolonie met multi-etnische achtergrond concepten als "double bind" en "third zone" illustreren. Zij zijn uitstekende "observers" van de spanning tussen religieuze gemeenschappen en etnische minderheden, zowel in het Midden-Oosten als in Frankrijk, omdat zij tegelijkertijd in- en outsiders van Arabische en Afrikaanse landen zijn en Joodse wortels hebben. Het is namelijk in dit "gastvrije" land dat zij zich allemaal hebben gevestigd en waar ze met dezelfde vragen worstelen. Gaston-Paul Effa (Kameroen) en L.P. Dalembert (Haïti) zijn in hun romans brugbouwers tussen de Joodse en Zwarte diaspora en brengen de repercussies en "littekens" van de Tweede Wereldoorlog in verband met elkaar. Problemen als religieuze intolerantie, de moeilijke verstandhouding tussen de generaties, diaspora en de facetten van de multi-culturele samenleving vandaag worden via de teksten nader bestudeerd.

Gedetailleerde informatie over tijdstip, plaats en inschrijving vindt u op blz. 9.

Cursussen 2022-2023	Contacturen	Studiepunten	Semester
Hedendaags Hebreeuws I	30	3	1+2
Hedendaags Hebreeuws II	30	3	1+2
Jiddisch I	30	3	1+2
Jiddisch II	30	3	1+2
Inleiding tot de Joodse Cultuur	30	3	1
Inleiding tot de Joodse Cultuur 2	45	6	1
Studium Generale Joodse Studies	30	3	1+2
Jodendom en Filosofie	30	6	1
Littérature française hors France	45	6	2

Internationale studiedag "Return Review Revise. European Jewish Literature Studies: State of the Art and Outlook to the Future", Jeruzalem, 14 juni 2022

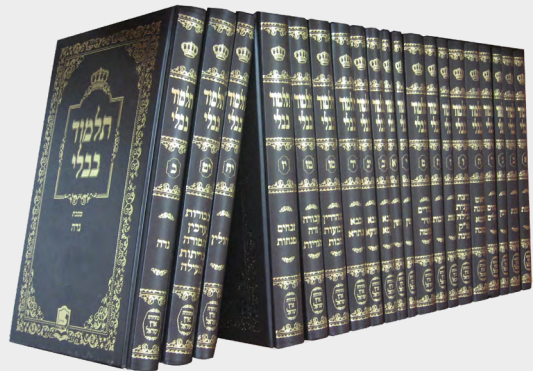
The Berlin Center for Intellectual Diaspora

Workshop

Workshop on Talmud and Contemporary Thought
The Politics of Not Speaking

October 20-23, 2022
Antwerp

The Workshop on Talmud and Contemporary Thought is an annual intellectual encounter which explores how the Talmudic tradition of text can offer a medium for contemporary thought, in the sense of thought that engages issues of contemporary social, political, and cultural concern.

Through readings in Talmudic passages, this year's workshop seeks to explore various questions, conceptual challenges, and historical examples concerning the politics of *not speaking*. A common characterization of Talmudic intellectual culture emphasizes its dialogical, conversational, polemic nature. Nevertheless, foundational Talmudic narratives also contain crucial moments of not speaking – of silencing, of limiting or restricting the conversation, of excommunication and banning, of repression and death of logos, of *logoclas*m. In this year's workshop we will read and re-read some of these well-known passages in an attempt to contemplate the practice of not speaking.

Participants: Menachem Lorberbaum, Dana Hollander, Agata Bielik-Robson, Annabel Herzog, Arthur Cools, Ivan Segré, Yakir Paz, Ulrika Björk, Quentin le Gurun, and Elad Lapidot.

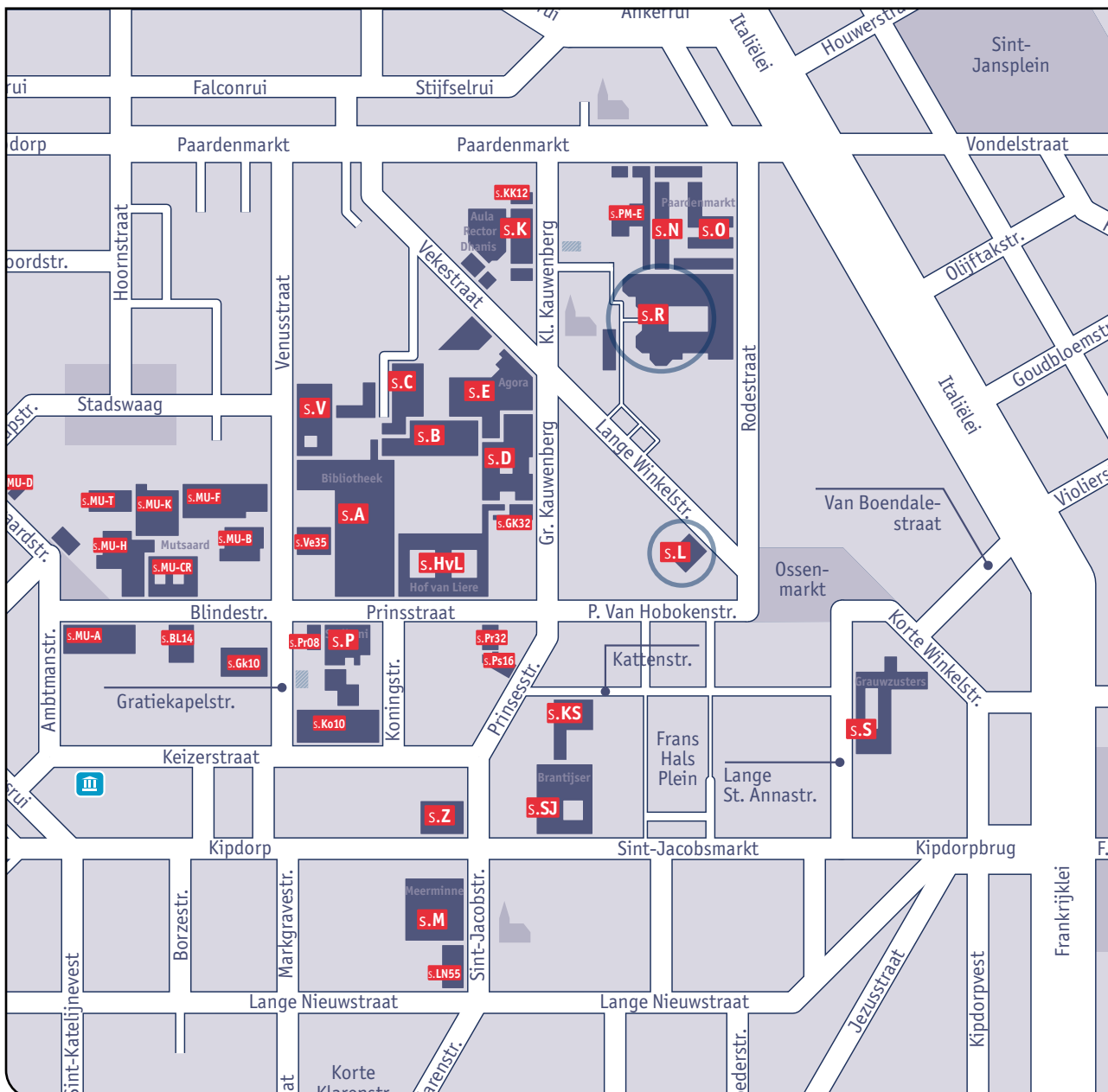
Internationale studiedag "Littérature de jeunesse face à la Shoah: Impossibles transmissions?", Universiteit Antwerpen, 28 april 2022

9de Herman Tob-lezing "Kurt Lewy. Een bewogen leven", David Vermeiren, Universiteit Antwerpen, 19 mei 2022

Internationale studiedag "Heidegger and Jewish Thought", Universiteit Antwerpen, 7 juli 2022

Gebouw L Instituut voor Joodse Studies

Gebouw R Lezingen, taalcursussen, cursussen Joodse studies

Bezoekersadres

Instituut voor Joodse Studies
Lange Winkelstraat 40-42
Prinsstraat 13, s.L.400
2000 Antwerpen

T +32 (0)3 265 52 43
ijs@uantwerpen.be
www.uantwerpen.be/ijs

Colofon

Hoofdredactie: Vivian Liska
Samenstelling: Jan Morrens
Eindredactie: Jan Morrens
Jeremy Schreiber
Drukwerk: Drukkerij Wilda, Beveren
Lay-out: Ann Roelant
Nieuwe Media Dienst

V.U.: Vivian Liska
Prinsstraat 13, L.400
BE-2000 Antwerpen

Wettelijk Depot Nr. 10.964/2022/2